

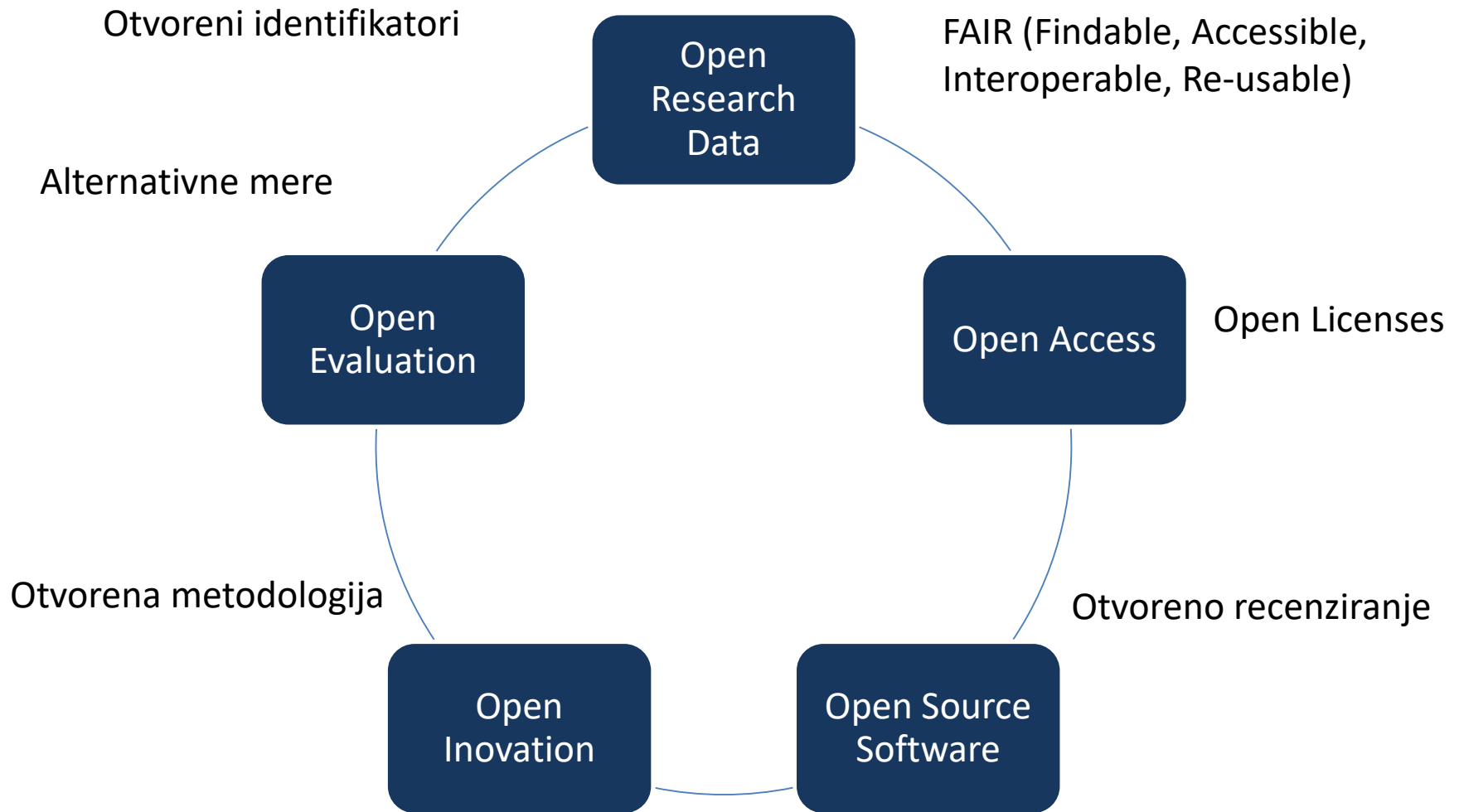
Otvorena nauka u praksi ili Nacionalna platforma otvorene nauke: šta to stvarno znači

Biljana Kosanović
Rektorat, maj 2019.

Teme

- otvorena nauka: zašto
- stanje u Srbiji
- nacionalna platforma - publikacije
- nacionalna platforma – primarni podaci
- platforma Univerziteta u Beogradu
- šta je sledeće

Otvorena nauka

EC: Definicija Otvorenog pristupa

Obezbeđivanje onlina pristupa naučnim informacijama koje je **besplatno** za krajnjeg korisnika za **višekratnu upotrebu**.

Naučne informacije obuhvataju:

- recenzirane članke (objavljene u naučnim časopisima, zbornicima i sl.)
- podatke prikupljene u okviru istraživanja.

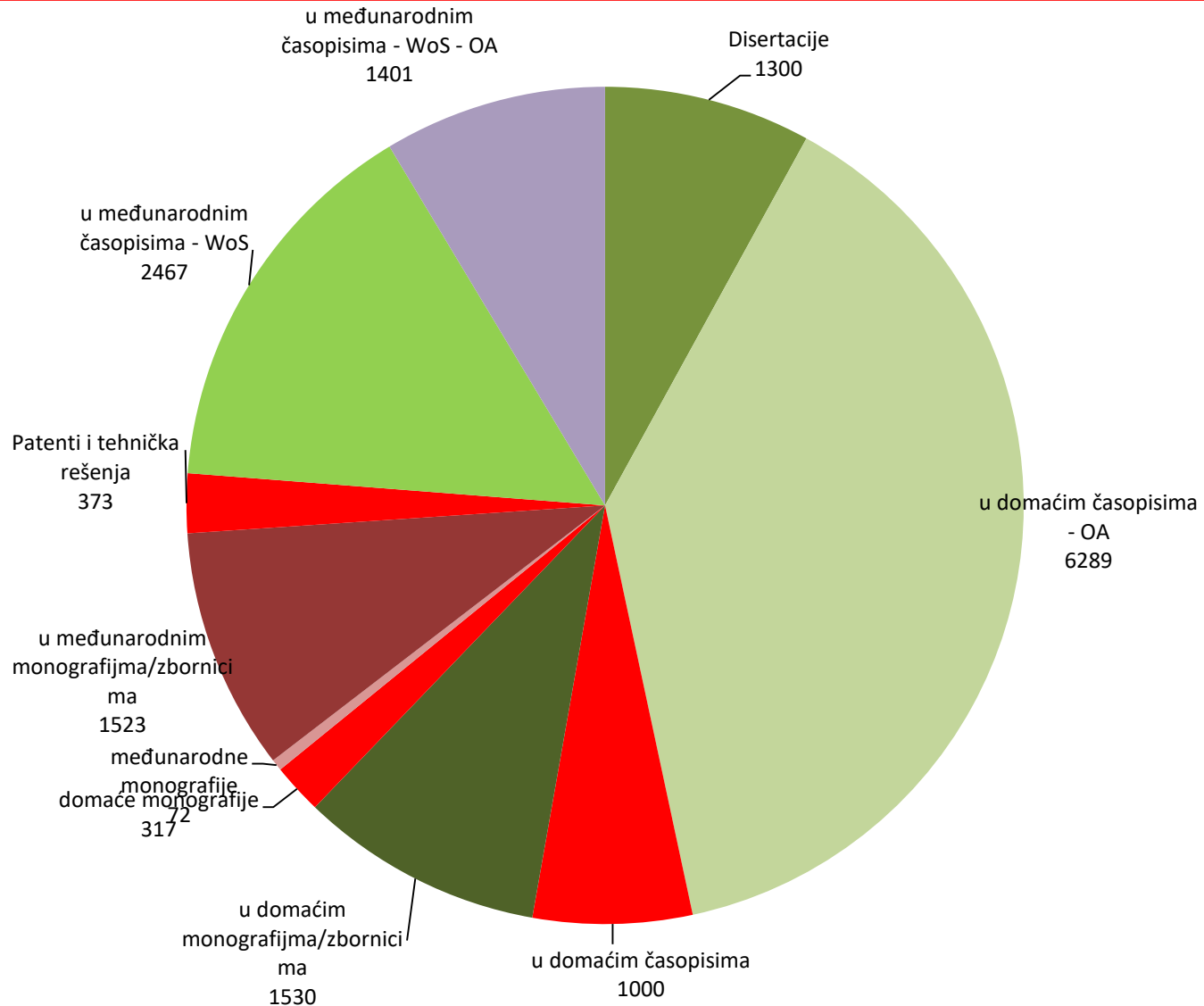
Dostupnost u 21. veku je elektronska.

Stanje u Srbiji

- nacionalnu platformu imamo (juli, 2018)
- univerzitetsku platformu imamo (mart, 2019)
- u Nacrtu Zakona o istraživanju i nauci – 1 član
- neke institucije ubrzano napreduju
 - repozitorijumi
 - ORC-ID
 - DMP (*Data Management Plans*)
- portal: open.ac.rs
- vidljivost izvan Srbije

Платформа је намењена **свим учесницима** у научно-истраживачкој делатности и односи се на **резултате истраживачких пројеката и програма** финансираних у **целини или делимично** из буџета Републике Србије односно од стране Министарства.

Stanje otvorenosti u Srbiji (62%)

Научном публикацијом сматрају се чланци објављени у научним часописима и зборницима радова, саопштења на научним скуповима објављена у целини или изводу, докторске дисертације, монографије, и сл.

Министарство прописује да електронска **копија коначне**, објављене верзије (када издавач то допушта) или **рецензиране верзије** (прихваћене за објављивање) научне публикације буде доступна у отвореном приступу.

Метаподатке научних публикација неопходно је депоновати непосредно након публиковања у **одговарајући институционални / тематски / национални репозиторијум**

Repozitorijum

Основу система чини дигитална база **интегралних докумената** који представљају резултате научног рада (монографије, чланци у часописима, поглавља у тематским зборницима, примарни подаци, аудио и видео материјали итд.) и **библиографских метаподатака** који их описују (наслови, имена аутора, имена уредника....., перзистентни идентификатори, као што су **DOI**, **ORCID iD**, итд.).

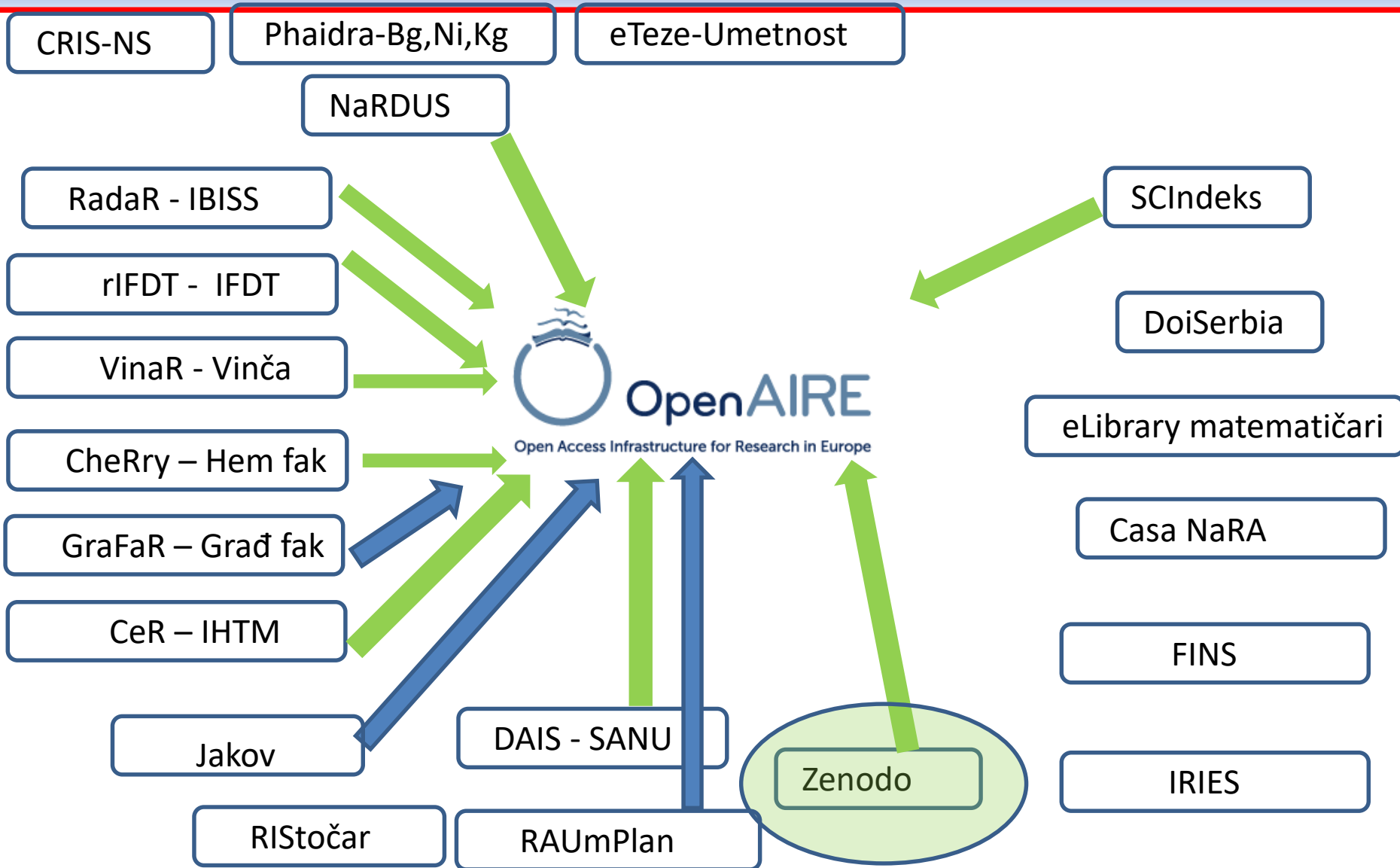
Метаподаци су јавно доступни, а приступ интегралним документима може бити ограничен због ауторских права или других законских ограничења.

Repozitorijum

Дигитална платформа на којој почива репозиторијум мора да испуни барем минимум техничких стандарда који обезбеђују **интероперабилност**, односно интеграцију репозиторијума у постојећу међународну инфраструктуру. То су:

- усклађеност са међународним протоколом за прикупљање и размену метаподатака OAI-PMH (Open Archive initiative Protocol for Metadata harvesting)
- структурисани метаподатке у складу са Dublin Core стандардом.

OA u Srbiji – tehnološki

Šta Evropa zna o našoj nauci

MESTD - Ministry of Education, Science and Technological Development of Republic of Serbia

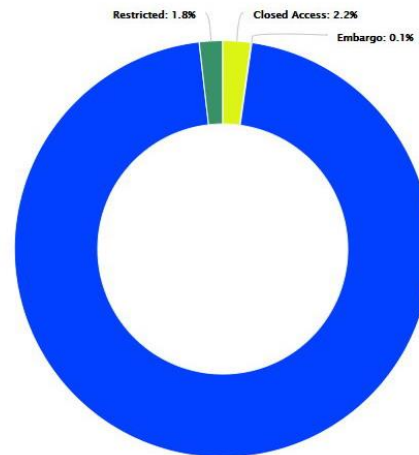
About Publications

18595 publications in 767 projects (from a total of 777)

15386 are OA, 1114 are restricted and 48 are still in embargo

[Publications by access mode](#)

MESTD publications by access mode

FUNDERS

EUROPEAN UNION

H2020 (EC)
FP7 (EC)
ERC - European Research Council

EUROPEAN FUNDERS

Austria - FWF
Croatia - HRZZ / CSF
Croatia - MZOS / MSES
Finland - AKA
France - Tara
Ireland - SFI
Netherlands - NWO
Portugal - FCT
Serbia - MESTD
Switzerland - SNSF
Turkey - TUBITAK
UK - RCUK
UK - Wellcome Trust

INTERNATIONAL FUNDERS

Australia - ARC
Australia - NHMRC
USA - NSF
USA - NIH

Šta Evropa zna o našoj nauci

SEARCH SHARE LINK

The study of physicochemical and biochemical processes in living environment that have impacts on pollution and the investigation of possibilities for minimizing the consequences(172001)

PROJECT MESTD

Funding: Basic Research (BR or ON)

Start Date: 2011-01-01

End Date: 2019-12-31

Open Access mandate for Publications: no

Open Access mandate for Research Data: no

Publications (62)

View all 62 results →

Size-segregated concentration of heavy metals in an urban aerosol of the Balkans region (Belgrade)

CONFERENCE OBJECT, ARTICLE OPEN

Đorđević, Dragana; Stortini, A. M.; Relić, Dubravka; Mihajlidi-Zelić, Aleksandra; Huremović, Jasna; Gambaro, A.; (2013)

Project: MESTD | The study of physicochemi... (172001)

Aqua regia extracted metals in sediments from the industrial area and surroundings of Pancevo, Serbia

ARTICLE RESTRICTED

Share - Bookmark

Application Box

Publications Research Data

< > Include in your site (HTML)

≡ Get MESTD report (HTML)

↓ Get MESTD report (CSV)

↑ Deposit

🔗 Link this project to...

Troškovi

Министарство првенствено подржава депоновање публикованих научних радова у дигиталне репозиторијуме уз поштовање ауторских права и права уступљених издавачу (**Зелени отворени приступ**).

Министарство ће препознавати као **оправдане трошкове објављивања у отвореном приступу** (APC, BPC) наведене у оквиру буџета пројеката..... Министарство неће примати појединачне захтеве за надокнаду трошкова публикавања.

- različite prakse po institucijama

Primarni podaci

Da bi se:

- ponovo koristili, ali i
- dobijeni rezultati proverili
- sigurno sačuvali (arhivirali)

Vodeći računa o:

- anonimizaciji
- pronalazivosti
- ponovnoj obradi

Findable data

Accessible Data

Interoperable Data

Reusable Data

Data Management Plan

Data collection & creation

Data storage and security

Documentation and metadata

Data access, sharing and reuse

Data preservation and archiving

Sve u cilju preduzimanja pravih koraka

Primarni podaci

Циљ архивирања примарних података јесте да се обезбеди њихово **трајно чување** и омогући да подаци прикупљени током истраживања буду доступни у оквиру интероперабилне дигиталне платформе **ради накнадне провере или поновног коришћења** у другим истраживањима или у неке друге сврхе. У зависности од законских ограничења и етичких стандарда који се примењују у одређеним дисциплинама, након архивирања примарни подаци могу бити (1) затворени, (2) доступни искључиво припадницима уско дефинисане групе истраживача у датој области, или (3) јавно доступни.

.....

Министарство **препоручује** да се омогући отворени приступ примарним подацима прикупљеним током истраживања

potrebne su nam nove veštine

Budući koraci

- razvoj infrastrukture – mreže repozitorijuma i (možda) nacionalnog *(u toku)*
- do-edukacija informacionih stručnjaka
- obuka istraživača
- na svaki mogući način EU projekti *(u toku)*

Diskusija